

Antičko staklo s lokaliteta Lokvišće Jadranovo

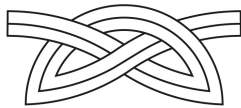
Šiljeg, Bartul; Turkalj, Kristina

Conference presentation / Izlaganje na skupu

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:291:304330>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#) / [Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

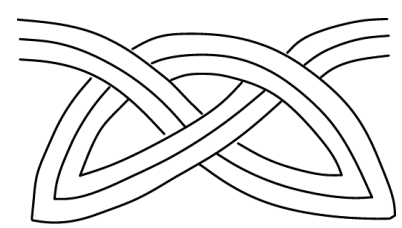
Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-19**

INSTITUT ZA
ARHEOLOGIJU

Repository / Repozitorij:

[RIARH - Repository of the Institute of archaeology](#)

IV International Archaeological Colloquium

"Roman Ceramic and Glass Manufactures Production and Trade in the Adriatic region and beyond"

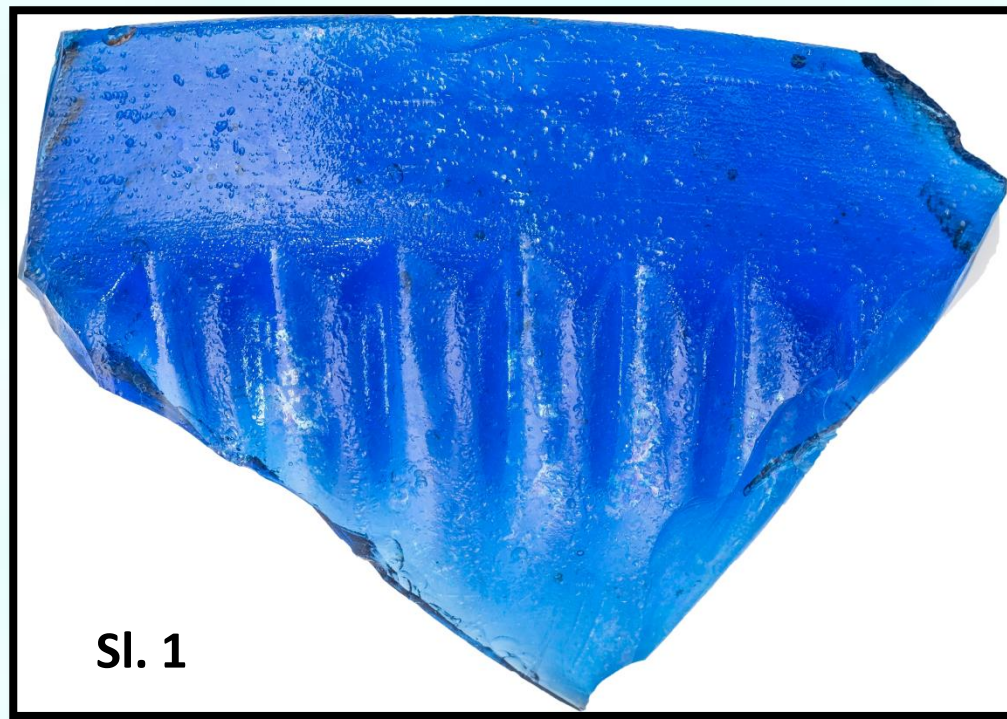
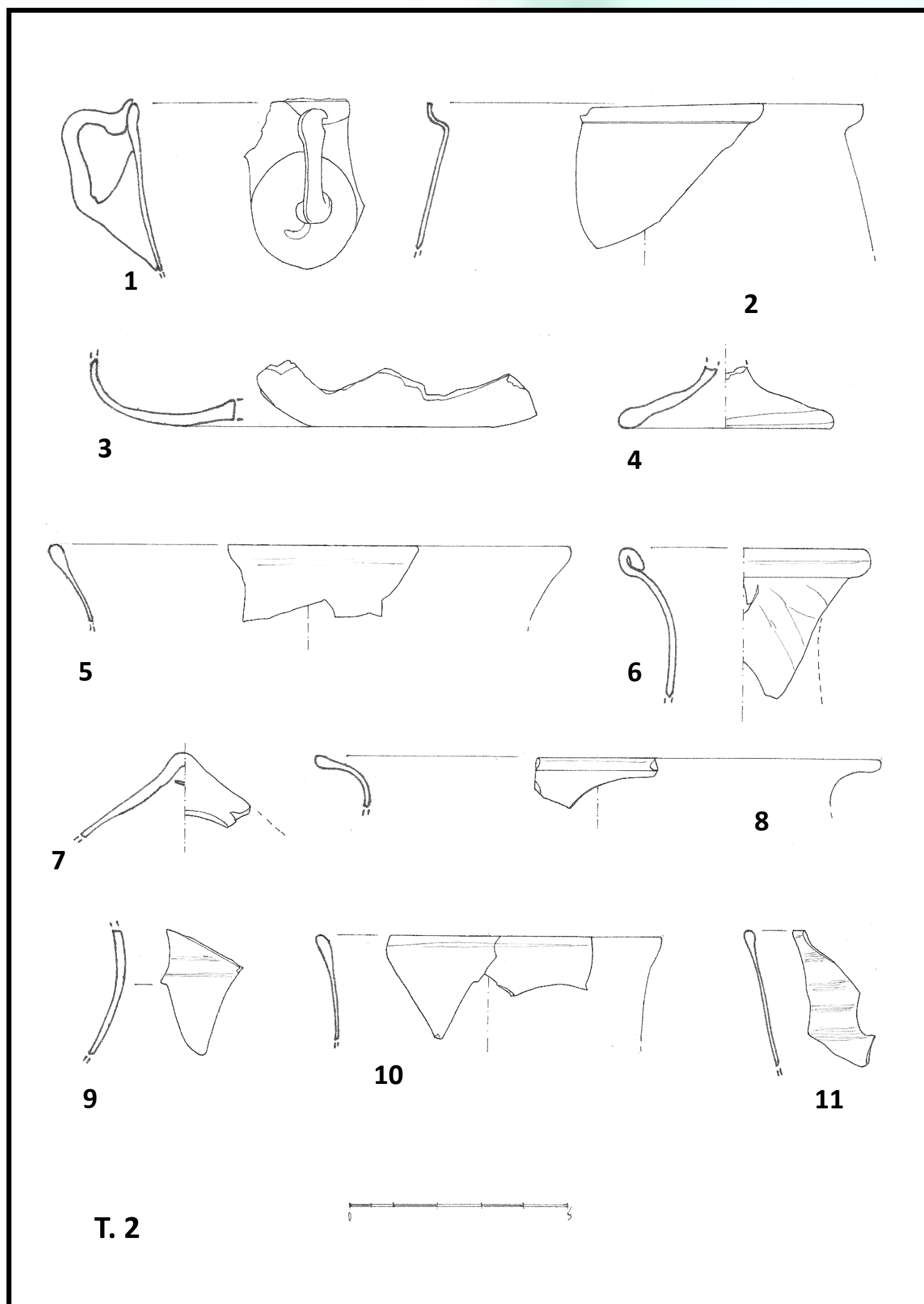
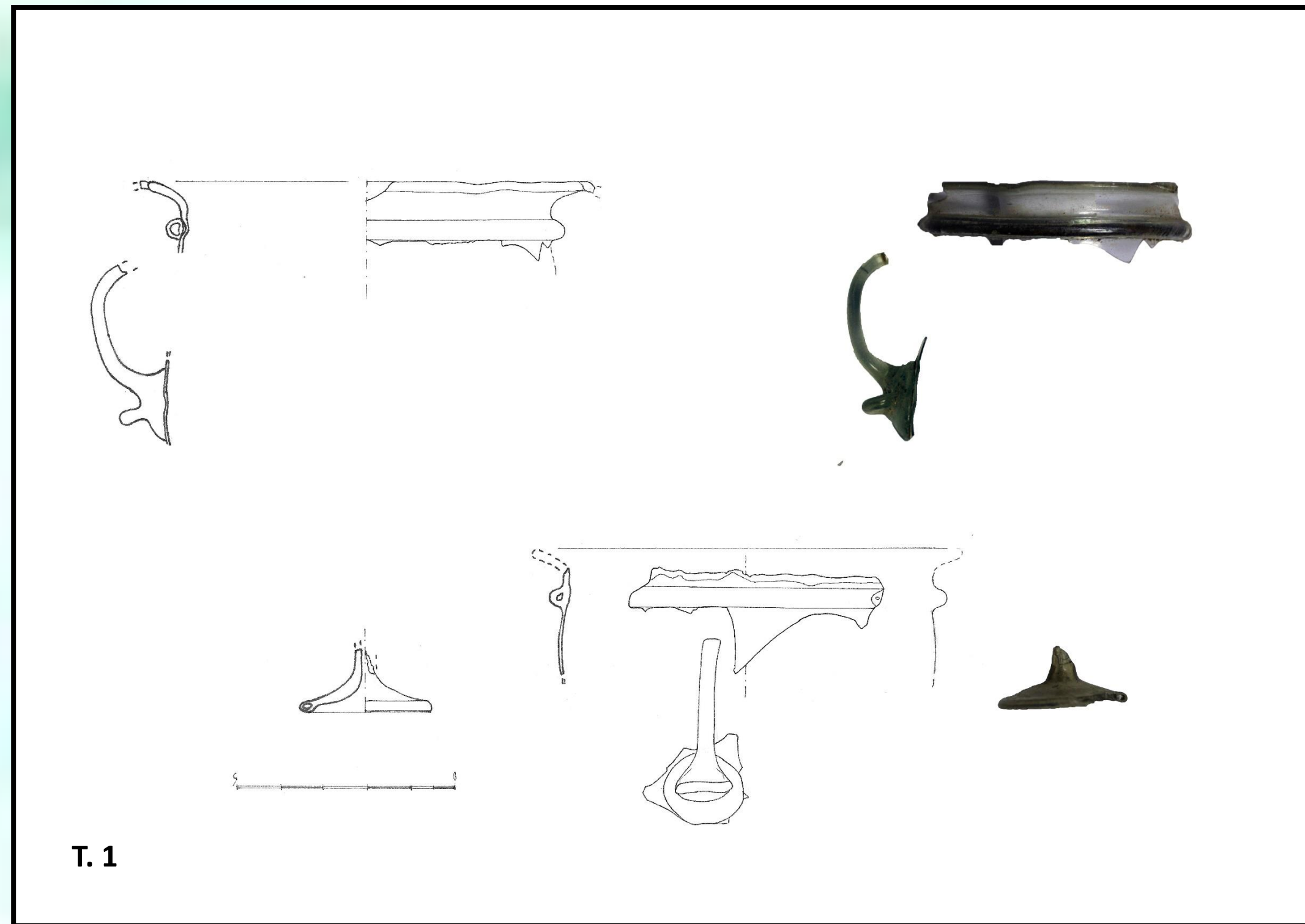
Crikvenica 8th-9th November 2017

Antičko staklo s lokaliteta Lokvišće Jadranovo

Bartul Šiljeg, Institute of Archaeology, Ljudevita Gaja 32, 10000 Zagreb

Kristina Turkalj, Institute of Archaeology, Ljudevita Gaja 32, 10000 Zagreb

Povoljan položaj uvale Lokvišća u Jadranovu bio je korišten za luku još tijekom prethistorijskog doba. Osim povoljne luke to je i najbliža točka za prijelaz na otok Krk do položaja znakovitog naziva Voz. Iz rimskog vremena ostala je zabilježena pomorska bitka koja se odvijala u ovom tjesnacu između Havišća/Lokvišća, Krka i otočića Sv. Marka 49. godine pr. Kr. između vojskovođa suparnika u građanskom ratu Pompeja i Julija Cezara. Od početka 20. stoljeća zabilježeni su razni podaci o arheološkim ostacima na ovom području. Krajem istog stoljeća provedena su arheološka istraživanja koja su uz nalaze brončanoga doba otkrili i vrijedne nalaze iz vremena rimske vladavine na ovom prostoru. Nalazi ukazuju na kontinuirani život na Havišću/Lokvišću koji možemo pratiti od polovice 1. stoljeća pr. Kr. do 5. stoljeća tj. razdoblja kasne antike. Gotovo istu sliku vidimo u analizi staklenih predmeta pronađenih tijekom tih istraživanja. Staklo datiramo od 1. st. do 5. st. po. Kr.

Kronološki najstariji predmet je dio ruba i stijenke narebrenе zdjele (Sl. 1) od svijetloplavog stakla (Isings 3c) datiran u 1. st. Najbolje sačuvani predmet je pehar na nozi s dvije ručke (T. 1) od kojeg imamo sačuvan obod sa vratom i cjevastim zadebljanjem, ručku i nogu (Isings 39). Visina ovih pehara varira od 9 do 12 cm. Datiraju se od pol. 1. st. do u prvu pol. 2 st. Pretpostavlja se italska proizvodnja (Lazar 2003:110). Istom razdoblju pripada i ravno dno (T. 5) vjerojatno čaše koje se sužava iznad dna pa širi prema tijelu. Mogući izgled nalazimo u čaši iz Solina (Transparentna: 49, br. 59). Tu ubrajamo i dio narebrenog ukrasa (T. 3, 6; T. 4, 6) koji se javlja na zdjelama/tanjurima od kraja 1. st. i u 2. st. Po boji sličan tanjur nalazimo u Bakru (Gregl, Lazar 2008: 105). Pripisuju se ciparskim radionicama (Lazar 2003: 67, 1.3.2.). Dio zdjele sa prema van nagnutom stijenkom s izvijenim rubom (T. 2, 5) datira se u 1. st. (Isings 41b). Sličan tip zdjele (Isings 42) nalazimo sa vodoravno izvijenim rubom (T.2, 8). Rubovi čaša (T. 2, 10; T. 4, 4) pripadaju jednostavnim oblicima koje okvirno datiramo u 1-2. st. Rub sa stijenkom (T. 2, 11) na kojoj je izveden brušeni ukras (javlja se od 1 do 4. st.). Konkavo uvučena dna (T. 2, 7; T. 4, 3) mogu pripadati čašama ili bocama od koje je sačuvan dio grla sa rubom (T. 2, 6). Polovica noge od čaše na nozi (T. 2, 4; T. 3, 3) od bezbojnog stakla datira se od pol. 1. st do 3 st. Dno cjevastog balzamarija (T. 4, 5) datiramo u 1.-2. st. Dio stijenke sa većom aplikom (T. 3, 5; T. 4, 7) je prethodnik omiljenog ukrasa u srednjem vijeku na čašama (krautstrunk). Mali komad plavog stakla koji je presavijen pa zalijepljen pripisujemo dijelu ručke (T. 3, 4; T. 4, 11) vjerojatno aribala (Isings 61; Lazar 2003: 171, 8.3.3.)

Nešto kasnijem periodu pripisujemo ostatak ruba i tijela svjetiljke sa ručkom (T. 2, 1; T. 3, 2) (Isings 134), a datiraju se od 4. st. pa dalje u srednji vijek. Polukuglaste čaše (T. 2, 2; T. 3, 1) zelenkastih nijansi sa prema vani izvijenim rubom datiramo u 4./5. st. Ostali predmeti su previše fragmentirani ili netipični te ih ne možemo pobliže datirati osim smjestiti u rimsko doba.

Stakleni predmeti s Lokvišća se uklapaju u okvir koji postavljaju slični predmeti iz Bakra i Crikvenice lokalitet Igralište. Većinu predmeta možemo datirati u 1. st. pa to ukazuje na veći intenzitet življenja na lokalitetu.

Ovaj poster nastao je u sklopu projekta Hrvatske zaklade za znanost (RED, IP-11-2013-3973) čijim je sredstvima sufinanciran.

Literatura:

Isings, C. 1957, *Roman Glass from Dated Finds*. - Archaeologica Traiectina 2.
Gregl, Z., Lazar, I. 2008, Bakar: staklo iz rimske nekropole /The glass from the Roman cemetery. Katalozi i monografije Arheološkog muzeja u Zagrebu, sv. 5, Zagreb.
Lazar, I. 2003, Rimsko steklo Slovenije, Opera Instituti archaeologici Sloveniae 7, Ljubljana, ZRC SAZU.
Transparentna ljepota : staklo iz hrvatskih muzeja : od pretpovijesti do srednjeg vijeka : Arheološki muzej u Zagrebu, 27. 6. - 13. 10. 2013, Katalog izložbe, Zagreb, Arheološki muzej.
UBOLDI, M. 1995, Diffusione delle lampade vitree in eta tardoantica e altomedievale e spunti per una tipologia. *Archeologia Medievale* 22, 93-145.

